

TITIAAN, DE ENGEL
(Kerststuk monoloog)

Het was Kerstavond.

De engel Titiaan trok een leren winterjack aan, en een paar handschoenen, zette een bontmuts op en daalde neer op aarde.

Het was lekker koud en het had licht gesneeuwd. De wassende maan en de tinkelende sterren waren al zichtbaar aan de heldere, donkerblauwe hemel.

Zoals je weet hebben alle engelen de opdracht van de Here God met Kerstmis een extra goed werk te doen.

Dat is ieder jaar voor de meesten weer een hele opgave. Vind maar eens een situatie, waarin je iets voor mensen kunt betekenen. Mensen geloven haast niet meer in engelen, en evenmin in wonderen. Dat maakt het leven van een engel vandaag de dag extra zwaar en veel minder aantrekkelijk dan voorheen.

Titiaan stond langs de snelweg. De auto's reden langzaam op de gladde weg; de bestuurders hoopten zonder schade op Kerstavond thuis te komen. Hij zag op de vluchtstrook een auto staan met knipperende lichten. Iemand met panne. 'Aha,' dacht Titiaan, 'hier valt misschien iets moois te doen. Met een klein zetje krijg ik de boel vast wel weer aan de gang.'

Omdat hij koude voeten had gekregen vroeg hij eerst nog om een paar bontlaarzen, die hem onmiddellijk uit de hemel werden toegeworpen. Hij trok ze snel aan. Hij rechte zijn rug en trok zijn schouderbladen naar elkaar toe, zodat de vleugels op zijn rug zich niet aftekenden onder zijn winterjack.

Langzaam liep hij naar de auto met de knipperende lichten. Het was een Toyota, waarnaast een echtpaar stond, dat in een twistgesprek gewikkeld was.

'Waarom laat je die auto niet beter nakijken?' zei de vrouw boos. 'Daar staan we nou in de sneeuw.'

De man zei: 'Van nu af aan ga ik met jou nooit meer naar de avonddienst met kerstmis. Kan ik er wat aan doen dat mijn koppelingskabel breekt?'

Titiaan dacht: 'Nu weet ik meteen wat er aan die auto mankeert.' Hij bad stiekem een kort gebed, en al spoedig viel er een koppelingskabel uit de hemel. Hij ving deze behendig op, en wilde op het kijvende paar afstappen, toen er een kleine gele auto aan kwam rijden. Een concurrent: de Wegenwacht.

Titiaan maakte een opmerking van teleurstelling, die hij echter meteen omzette in een zegen. Hij moest hulpeloos toezien hoe de man van de ANWB op het echtpaar toeliep om ze uit de brand te helpen. De monteur opende de motorkap, en begon te sleutelen.

Kans verkeken.

Zou het nog wat worden op Kerstavond?

Wat nu? dacht Titiaan. Hij trok zijn muts wat verder over zijn oren, die koud geworden waren. Op enige afstand zag hij een indrukwekkend gebouw, door schijnwerpers verlicht.

'Holland Casino', las hij hardop. Hij zag grote trappen en een groot bordes, met daarop een portier in een rode jas met gouden galons op zijn schouders. 'In zo'n omgeving zijn vast wel hulpbehoevenden te vinden,' dacht hij. 'Laat ik de gok maar nemen; zonder geluk – pardon, zegen - vaart niemand wel.'

Hij maakte zich even onzichtbaar, en liep de portier voorbij het casino binnen. Hij ging meteen door naar het toilet, terwijl hij zachtjes bad om een smoking. Deze werd hem spoedig van boven aangereikt. Hij verkleedde zich en wandelde met de vanzelfsprekendheid van een man van de wereld de grote zaal van het casino binnen. Er stonden baccarattafels, roulettes en gokmachines. Er hingen grote luchters aan het plafond. Obers liepen af en aan met bladen vol glazen en champagnekoelers.

Zijn blik viel op een eenzame oude man aan een van de roulettetafels. De man had een triest uiterlijk. Er stond een stapeltje fiches voor hem op de tafel. Hij keek verbeten naar de draaitafel en het ronddraaiende balletje. Er zaten welgestelde mensen rond de tafel, mannen in avondkleding en vrouwen in galajurken, maar de oude man vertoonde een povere aanblik. Titiaan voelde dat de man veel, misschien wel een fortuin, had verspeeld. De hemel gaf Titiaan in dat de man wilde proberen wat hij verloren had terug te winnen, en dat hij nu overwoog de rest van zijn kapitaal in te zetten.

De goede engel ging zitten op de lege plaats naast de oude man en begon zacht tegen hem te praten. 'Meneer, zou je niet naar huis gaan?' zei hij. 'Het geluk lacht je niet altijd toe. Wie weet gaat het een andere keer beter.'

De man keek hem glazig aan.

'Je kunt beter wat je nog over hebt reserveren. Spaarzaamheid is een deugd.'

De man antwoordde niet. Het leek wel alsof hij niets hoorde of zag; alsof hij dwars door de engel heen keek.

Toen de croupier zei dat er opnieuw ingezet kon worden, pakte de man in een resoluut gebaar al zijn resterende fiches, en zette de hele stapel op nummer 23 rood.

'Rien ne va plus,' zei de croupier, 'nu niet meer inzetten.' Het balletje begon te rollen over de draaiende schijf. Het rollen duurde eindeloos. Toen het balletje vele cirkels had beschreven, bleef het tenslotte liggen. De roulette verminderde vaart.

Het balletje lag op nummer 23 rood.

De oude man kreeg van de croupier een enorme stapel fiches toegeschoven. Hij begon hard te schreeuwen. Hij stond op van de tafel, begon te springen van vreugde, veegde al zijn fiches bij elkaar, en hij wisselde die even later bij de kassier in voor een reusachtig kapitaal. Hij verliet dansend de speelzaal, terwijl iedereen hem nakeek.

Titiaan bleef ontgoocheld achter aan de tafel.

De arme engel vroeg om enkele fiches van boven. Ze werden hem onmiddellijk verstrekt. Hij ving ze snel op en zette in op rouge, rood. Het balletje werd gegooid, begon zijn draaiende reis op de roulette. Toen het eindelijk tot stilstand kwam, bleek het te liggen op noir, zwart. De engel hield het voor gezien.

Even later, buiten gekomen, dook hij huiverend weg in de kraag van zijn jack. Het was weer gaan sneeuwen.

Wat nu?

Hij keerde terug naar de snelweg. De Toyota die pech had gehad was intussen vertrokken. Even verderop was een parkeerplaats, waarop een aantal vrachtauto's stonden. Titiaan liep er naar toe en hield stil bij een truck waarop stond 'Verbeek International Transports'. Hij zag een man in de cabine zitten, die in zijn zijspiegel naar hem keek. De motor van de vrachtauto liep stationair en de auto stond op het punt te vertrekken. Titiaan riep naar boven: 'Kan ik meerijden?' De man maakte een instemmend gebaar en de engel liep om de cabine heen om in stappen.

'Waar moet je heen?' vroeg de chauffeur.

'Richting Breda,' zei Titiaan.

'Okee,' zei de man.

De auto zette zich in beweging en het was een tijdlang stil. De engel dacht erover hoe hij een gesprek kon beginnen.

'En, gaat u nog ergens Kerstfeest vieren?' vroeg hij.

'Nou, zeg maar je en jij hoor, meneer,' zei de man. 'Ik ben maar gewoon Bart Verbeek.'

'Dat is goed,' zei de engel. 'Als je mij dan maar geen meneer noemt.'

'Hoe heet jij dan?'

'Mijn naam is Titiaan.'

De man zweeg een tijdje.

‘Wat zei je? Titiaan? Is dat je voornaam of je achternaam?’

De engel dacht na. Wat moest hij zeggen? ‘Ik heb geen andere naam.’?

‘Het is mijn voornaam,’ zei hij.

‘Zo, en wat is dan je achternaam?’

‘Eh..... Van Engelen.’

‘Van Engelen?’ zei Bart Verbeek. ‘Dat is een mooie naam.’

‘Ja,’ zei Titiaan. ‘Maar waar ga je Kerstmis nou doorbrengen?’

‘Meneer, doe me een lol. Praat me niet over Kerstmis. Wat kan Kerstmis mij nou schelen? Ik denk dat ik Kerstmis ga vieren in een wegcafé in de buurt van Noordeloos. Met flink veel bier.’

Titiaan dacht: Wat doe ik eigenlijk hier in deze truck?

Hij zuchtte diep en dacht na.

Hij vroeg voorzichtig: ‘Ik wil niet vervelend zijn, maar weet je wat het Kerstfeest betekent?’

De man zei: ‘Ja hoor, ik weet er alles van! Jezus’ geboorte. Vrede op aarde. In de mensen een welbehagen.’

‘Mag ik nóg wat vragen?’ vroeg Titiaan. ‘Waar woon je ergens?’

De man klopte op de achterwand van de cabine. ‘Hier woon ik. Dit is mijn huis.’

‘Sinds wanneer?’

‘Een week.’

‘Ben je getrouwd?’

‘Ja, zes jaar. Ik heb ook een zoon van vijf. Richard.’

‘Heeft je vrouw je het huis uitgezet?’

‘Nee, ik ben zelf weggegaan. Maar ja, laat maar zitten, joh.’

Ze zwegen een tijdlang.

Titiaan durfde het erop te wagen: ‘Ben je gescheiden?’

‘Nee, Jane en ik zijn nog getrouwd.’

‘Mag ik vragen waarom je bent weggegaan?’

‘Ach’ zei Bart Verbeek, ‘dat is een heel verhaal. Hoe moet ik dat uitleggen?’

De ruitenwissers veegden de sneeuw van de voorruit. Het verkeer reed langzaam.

‘Kijk,’ zei de chauffeur, ‘ik zit veel op de weg. Ik ben veel van huis, België, Frankrijk. En dan gebeuren er dingen die niet goed zijn. Je leeft je eigen leven. Je leest de verkeerde dingen.

Verkeerde tijdschriften en zo. Je drinkt wat. Je komt met bepaalde personen langs de weg in aanraking. Meisjes en zo. En langzamerhand begin je af te glijden.’

Titiaan zweeg. Hij durfde er niets tussen in te brengen. Hij wachtte of er een vervolg kwam.

Bart ging verder met zijn verhaal.

‘Als ik thuiskwam voelde ik me rot. Ik was geen goede echtgenoot en geen goede vader. Maar ik durfde niks te vertellen. Ik voelde me vies, besmeurd. Ik voelde me schijnheilig. En dan kregen we nog woorden ook. Wás ik eens thuis, en dan hadden we ruzie! Ik denk achteraf dat ik niet geschikt ben voor het huwelijk. En ook niet voor het vaderschap.’

Er viel een lange stilte. Alleen de motor van de truck was te horen.

Toen begon Bart weer te spreken.

‘Ik wou kappen met dat leven. Het kwam m’n neus uit. Dus vorige week kwam ik thuis, en ik vertelde aan mijn vrouw Jane alles. Ik gooide alles eruit. Waar het allemaal was misgegaan. Ik zei dat ik een andere baan wou gaan zoeken. Maar Jane begon te huilen. En toen begon ik te beseffen wat een rotzak ik was geweest. Ik bedacht dat ik eigenlijk niet in staat was haar te geven wat ze nodig had. Ik ben geen man voor relaties. Toen ben ik weggegaan. Ik had geen zin in wéér een ruzie. Maar waarom vertel ik dit allemaal?’

‘Omdat ik een vreemde ben,’ zei Titiaan. ‘We hebben elkaar nooit ontmoet. Je kunt vrijuit praten.’

‘Da’s waar,’ zei Bart.

De engel vroeg: 'Heb je geen contact meer met je vrouw gehad?'

'Nee, Jane weet niet waar ik zit. Maar ja, ik was tóch al vaak van huis.'

Titiaan zei: 'En je wou je leven nét veranderen. Zou ze dat juist niet gewéldig vinden?'

Bart zei: 'Ik kan me niet voorstellen dat ze me dat allemaal kan vergeven.'

'Waarom bel je haar niet op?'

'Welnee, dan hebben we wéér de poppen aan het dansen.'

'Probéér 't toch.'

'Ik heb geen mobieltje meer.'

'Ha,' zei Titiaan, die onmiddellijk een Nokia uit de lucht voelde vallen. 'Hier heb ik er een. Zal ik het nummer draaien?'

'Wacht even,' zei Bart. 'Wat gaat er nou gebeuren?'

'Je moet 't zelf weten,' zei Titiaan. 'Wat heb je te verliezen?'

Bart keek hem ernstig aan.

De engel vroeg: 'Hou je van Jane?'

'Jane is een prima vrouw. Een moordvrouw. Er is geen betere.'

'Nou dan.'

'Okee,' zei Bart. Hij noemde het nummer, en Titiaan draaide het.

'Hier, pak aan,' zei hij. Hij reikte de telefoon over.

Er klonk een kinderstem.

'Hallo.'

'Ben jij dat, Richard?'

'Ja, pap.'

'Hoe is 't met je?'

'Goed, pap.'

'Mag ik mama?'

Het toestel werd doorgegeven.

'Met Jane,' klonk het aarzelend.

'Hoi Jane, ik ben 't.'

Het was even stil.

'Waar zit je?' vroeg Jane.

'Op de A27 in de buurt van Lexmond. Jane, je zult wel boos op me zijn.'

'Ik ben zo bang geweest,' zei Jane. 'Dat er wat gebeurd was.'

'Ik lééf nog,' zei Bart.

'Je bent zomaar ineens het huis uitgelopen.'

'Ja.'

'En je hebt niks van je laten horen.'

'Nee. Ik schaamde me.'

'Kom je nog naar huis?'

'Zou je dat goed vinden?'

'Natuurlijk.'

'Na alles wat er gebeurd is?'

'Het is goed met me,' zei Jane. 'Ik ben niet boos.'

'Ben je niet boos?'

'Ik heb heel de week aan je gedacht. Je bent een stommerik. Je bent een oen. Je bent de grootste oelewap die er bestaat. Maar ik hou van je.'

'Hou je van me?'

'Ja.'

'Weet je zeker dat je wilt dat ik thuis kom?'

'Natuurlijk. We kunnen niet zonder je. Richard ook niet.'

‘Okee,’ zei Bart, ‘dan rij ik straks naar de bekende parkeerplaats. Als jij me dan met Richard komt afhalen. Maar er zit een meneer hier naast me. Die moet ik eerst nog ergens afzetten.’ Bart keek naar de zitplaats naast hem.

Die was leeg.

‘Jane, Jane,’ schreeuwde Bart, ‘Hij is weg! Jane, je zult niet geloven wat ik heb meegemaakt.’ Zijn stem sloeg over van opgewondenheid.

‘Waar héb je ’t over,’ zei Jane.

‘Het is niet te geloven, Jane. Luister, Jane. Ik stond een half uur geleden ergens geparkeerd, toen er een man instapte, die vroeg een lift, en die.....en die ging naast me zitten, en die vroeg naar jou, en naar ons, en toen....en toen....en ik vónd het al zo’n bijzondere man....en toen.....’

Langzaam vervolgde Verbeek International Transports zijn route over de besneeuwde weg.

© Ap Verwaijen
www.apverwaijen.nl